WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO WIELKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO

WYCHODZI 1-go i 15-go KAŻDEGO MIESIĄCA

ROK II | WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1927 R. | NUMER 21

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14

NOWE ZADANIA

Otrzymanie pożyczki stabilizacyjnej otwiera w Polsce nowy okres stosunków gospodarczych: zmaleją lub znikną niektóre dolegliwości, będące troską codzienną dla kierowników przedsiębiorstw przemysłowych, a wystąpią na widownię nowe trudności, dotychczas mniej dotkliwe.

Należy przewidywać, że w następstwie pożyczki, uzyskanej przez Rząd, przyjdą inne długoterminowe pożyczki-komunalne, obligacyjne, dla przedsiębiorstw przemysłowych i t. d. Wytwórczość nasza będzie więc korzystać z obfitszego i tańszego kredytu. Stosy weksli, przechowywane z konieczności przez przemysłowców, ze szkodą dla płynności środków obrotowych, przejdą do portfelu Banku Polskiego lub banków prywatnych, których działalność ulegnie z wszelką pewnością wielkiemu ożywieniu.

Stopniowo zmniejszać się będzie wysokość pobieranych odsetków, które, szczególniej na prowincji, są jeszcze częstokroć bardzo wysokie (przemysł prowincjonalny przeważnie płaci 2%, a rolnictwo — 3% od pożyczonych pieniędzy).

Obniżenie stopy dyskontowej musi znaleźć korzystne odbicie w dorocznych bilansach, w których częstokroć obserwowaliśmy smutne zjawisko pochłaniania przez pozycję „procenty" całego zysku brutto.

Ujemne jednak strony nowego stanu rzeczy nie każą na siebie czekać. Nawet pomijając wydatniejszy wpływ kapitału zagranicznego na nasze gospodarstwo narodowe — nie ulega wątpliwości, że zwiększenie kredytów wywoła wzmożony nacisk towarów cudzoziemskich na naszą granicę celną; będziemy więcej niż dotychczas zagrożeni konkurencją zagraniczną. Jest to tem groźniejsze, że przewidywane zwiększenie kapitału zakładowego Banku Polskiego i szereg innych okoliczności, zwiększając nasz obieg pieniężny, może spowodować podnoszenie się cen.

Siła faktów wciąga Polskę na szerokie wody stosunków światowych; w ostatecznym rezultacie jest to pożyteczne, ale może się też wyrazić w załamaniu bilansu handlowego i w wielkich trudnościach zbytu dla naszych wytworów przemysłowych.

Ponieważ rozwój stosunków kredytowych i pieniężnych w naszkicowanym kierunku jest poniekąd nieunikniony — musi wytwórczość polska znaleźć w sobie dostateczną energję dla stawienia czoła nadciągającemu niebezpieczeństwu. Myśl o obniżaniu kosztów produkcji musi przyświecać każdemu poczynaniu przemysłowemu. Naukowa organizacja produkcji, z normalizacją włącznie, powinna być — wzorem naszego zachodniego sąsiada — wcielana w życie na każdym kroku.

Można zresztą stwierdzić, że w wielu dziedzinach już obecnie koszty produkcji nie są wyższe niż zagranicą. Często — jedynie brak zaufania we własne siły paraliżuje zdolności wywozowe polskiego przedsiębiorstwa. Trzeba więc ze zdwojoną uwagą śledzić rynek międzynarodowy dla umieszczania tam części naszej wytwórczości.

Przemysł powinien współdziałać z Państwowym Instytutem Eksportowym dla systematycznego badania rynków światowych celem znajdowania odbiorców na nasze towary. Kredyty eksportowe powinny doznać wydatnego poparcia i rozwoju, korzystając z większych możliwości Skarbu i Banku Polskiego.

Wytwórczość polska ma obowiązek uświadomić opinję publiczną o konieczności szeregu reform. Jednym z postulatów musi być takie przekształcenie systemu podatkowego, aby spoczął on na szerszej niż dotychczas podstawie: liczniejsze sfery ludności muszą być przyciągnięte do bezpośrednich świadczeń na rzecz Państwa. Racjonalne ukształtowanie prawodawstwa socjalnego, z uwzględnieniem możliwości gospodarczych i *prawdziwych* potrzeb pracowników — leżałoby zarówno w interesach przemysłu, jak i całego społeczeństwa.

SVANTE ARRHENIUS

Ze Stokholmu przyszła wiadomość o śmierci znakomitego fizyka szwedzkiego, S. Arrheniusa, który położył niespożyte zasługi dla nauki, przedewszystkiem jako twórca elektrolitycznej teorji dyssocjacji. W badaniach swych wybiegał daleko poza dziedziny fizyki teoretycznej i chemji fizycznej, będące jego specjalnością. Znane jego dzieła „Fizyka kosmiczna", „Życie planet", „Tworzenie się światów" — i t. d., są wymownym przykładem jego rozległych zainteresowań.

Z Arrheniusem schodzi do grobu jeden z wybitniejszych przedstawicieli nowoczesnych poglądów przyrodniczych.

Z ANGIELSKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Zorganizowany przemysł chemiczny w Anglji podejmuje interesującą próbę w kierunku stworzenia podstaw pokoju społecznego. Dzięki inicjatywie znanego działacza Sir Alfreda Monda — opracowany został projekt współdziałania pracy i kapitału na terenie trustu chemicznego (Imperial Chemical Industries), zatrudniający 40.000 robotników. Plan jest ciekawy z tego względu, że nie opiera się jedynie na dążnościach robotników do osiągnięcia dobrobytu, lecz czyni zadość pewnym politycznym aspiracjom umiarkowanych mas robotniczych.

Oprócz dość skomplikowanego systemu lokalnych, okręgowych i centralnej rad, w których zasiadają w równej liczbie przedstawiciele przedsiębiorstwa i robotników, istotną częścią projektu jest koncepcja wydzielenia doświadczonych i zasługujących na zaufanie robotników, jako oddzielną kategorję („Staff grade workers"), płatnych tygodniowo nie zaś dziennie i korzystających z szeregu innych prerogatyw, zastrzeżonych specjalnym statutem. Szczególny nacisk jest położony na ułatwienie robotnikom w nabywaniu akcyj trustu chemicznego. Dłużej pracujący robotnicy — przy nabywaniu akcyj — otrzymują pewną ilość akcyj gratisowo.

Próba czasu będzie dopiero sprawdzianem żywotności i celowości tych poczynań. Można mieć wątpliwości, zwłaszcza co do rad fabrycznych z udziałem robotników, gdyż w Niemczech, (i na naszym Górnym Śląsku) gdzie działają one na mocy ustawy i nie grają żadnej dodatniej roli. Nawet w Rosji sowieckiej musiano ograniczyć kompetencję rad fabrycznych, których mieszanie się do spraw technicznych, stanowiło klęskę upaństwowionych przedsiębiorstw.

W każdym razie — próba angielska jest poważnym wysiłkiem w celu związania robotników z wytwórczością i wzmożenia w nich poczucia odpowiedzialności.

K R O N I K A

Związek Przemysłu Chemicznego złożył w dn. 14 października r. b. na ręce pp. Vice-Premjera K. Bartla i Ministra Skarbu G. Czechowicza, powinszowania dla Rządu, z racji pomyślnego zakończenia rokowań o pożyczkę stabilizacyjną dla Polski.

Związek nasz rozpoczął ściślejszą współpracę z Państwowym Instytutem Eksportowym, który stoi przed zagadnieniem spotęgowania i ożywienia wywozu towarów polskich. Oprócz współpracy bieżącej, polegającej głównie na wzajemnem informowaniu się, ustalono projekt, że Państwowy Instytut Eksportowy przeprowadzi ankietę we wszystkich krajach, objętych siecią przedstawicielstw i konsulatów polskich, w zakresie możliwości zbytu polskich produktów chemicznych.

Instytut Eksportowy skłonny jest ponadto do poparcia umotywowanych starań o przeznaczenie większych kredytów eksportowych dla wytwórczości chemicznej.

Prosimy zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne, interesujące się wspomnianemi kwestjami, o nadsyłanie nam odpowiednich materjałów.

Ustawa austrjacka o ubezpieczeniu od wypadków z dn. 28.XII.1887 r. w brzmieniu ustalonem ustawą polską z dn. 7.VII.1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413) postanawia (§ 14), że przydzielenie do kategoryj niebezpieczeństwa i ustalenie klas procentowych należy co pięć lat poddać rewizji na podstawie poczynionych doświadczeń. Rewizja ta, winna się odbyć w piątym roku odnośnego okresu w ten sposób, aby zmiany, wskutek niej zarządzone, mogły wejść w życie od początku szóstego roku.

Obowiązujący obecnie podział na tytuły, kategorje i klasy niebezpieczeństwa został ustalony na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 24.III.1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311) oraz Rozporządzenia z dn. 26.I.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100).

Zgodnie z postanowieniem cytowanego wyżej § 14 ustawy, z dniem 1 stycznia 1928 r. ma być wprowadzona nowa klasyfikacja przedsiębiorstw, podlegających ubezpieczeniu.

Ponieważ ustalenie klasyfikacji ma poważny wpływ na obciążenie poszczególnych gałęzi produkcji, pożądanem jest, aby organizacje przemysłowe wypracowały swe dezyderaty, które powinny dotyczyć:

a) przepisów ogólnych i przepisów normujących sposoby zaliczania przedsiębiorstw do poszczególnych kategoryj i klas niebezpieczeństwa (przepisy te zawarte są w cytowanem powyżej Rozporządzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 marca 1922). Wydaje nam się koniecznem w tym dziale zwrócenie uwagi na sposób zaliczania do kategorji niebezpieczeństwa biur zarządów, biur sprzedaży i t. p. niezależnych części przedsiębiorstw przemysłowych, co wywoływało dotychczas częste reklamacje.

b) nomenklatury klasyfikacji (załącznik Nr. 2 do rozporządzenia z dn. 24.III.22 r.) opartej na materjałach austrjackich nie przystosowanych do naszych warunków. Chodzić tu będzie o wyodrębnienie w oddzielne „tytuły" niektórych gałęzi produkcji. W tym przypadku potrzebnem będzie zebranie danych liczbowych wykazujących, iż ryzyko niebezpieczeństwa różni się w poszczególnych działach objętych jednym tytułem. Przytem należy wziąć pod uwagę, iż szanse powodzenia mogą mieć wnioski o wyodrębnienie działów, w których wypłacane są poważne sumy na robociznę (powyżej 5.000.000 zł. w okresie ostatniego trzechlecia) albo też które stanowią odrębną gałąź produkcji.

c) ustalenia kategorji niebezpieczeństwa, co zależnem jest od wyników ubezpieczenia, a więc stosunku wartości kapitałowej wypłacanych przez Zakład rent do sumy wypłaconej robocizny. Materjały te znajdują się jedynie w rękach Zakładu.

Prosimy przedsiębiorstwa, należące do Związku naszego, o nadsyłanie nam dezyderatów, które po odpowiedniem usystematyzowaniu, zostaną przez nas przedłożone Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia, że rząd turecki, specjalną notą okrężną, podał do wiadomości wszystkich poselstw, iż od dn. 1 września r. b. respektować będzie przy imporcie do Turcji tylko takie świadectwa pochodzenia, które będą wizowane przez właściwe przedstawicielstwo, względnie konsulat turecki w danym kraju.

Dla pamięci podaje Ministerstwo, że siedziba konsulatu tureckiego w Polsce znajduje się w Warszawie, Plac Dąbrowskiego Nr. 6.

Do wiadomości Ministerstwa Przemysłu i Handlu doszło, że bywają częste wypadki, w których polskie firmy darzą zbytniem zaufaniem mało znane firmy amerykańskie, w rezultacie czego wynikają straty dla kontrahenta polskiego.

Ministerstwo zawiadamia wobec tego, że przed zawarciem kontraktów lub tranzakcyj z firmami amerykańskiemi, należy zwracać się o informacje i wskazówki do powołanych do tego placówek konsularnych R. P. w Stanach Zjednoczonych oraz do Amerykańsko-Polskiej Izby Handlowej w Nowym Yorku.

Adresy konsulatów polskich w Stanach Zjednoczonych są następujące:

Consulate of Poland — New York, 953 Third Avenue, N. J.

Consulate of Poland — Chicago, Ill., America Fore, 844 Rush Street

Consulate of Poland — Buffalo, N. J., Filmore-Avenue 617

Consulate of Poland — Detroit, Mich., 80. E. Galfield Ave

Consulate of Poland — Pittsburg, Pa, 249. N. Craig Street.

Izba zaś wymieniona, z którą należy korespondować również w języku polskim, nosi nazwę:

„American-Polish Chamber of Commerce and Industry in U. S.".

Adres jej: New York 953, Third Avenue.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego, posiadający siedzibę w Poznaniu, otrzymał od Ministerstwa Spraw Zagranicznych koncesję na stworzenie filmu propagandowego, który ma zobrazować całokształt przemysłu polskiego. Film ten, którego wykonanie zostało powierzone p. Zygmuntowi Dychtowiczowi z Poznania, ma być wyświetlany bezpłatnie w większych miejscowościach w kraju, na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu oraz zagranicą, za pośrednictwem naszych placówek dyplomatycznych i konsularnych w kilkunastu państwach.

Wobec uzyskania koncesji od Ministerstwa Spraw Zagranicznych i poparcia tegoż Ministerstwa zagranicą, film będzie podlegał jego kontroli i wyjdzie zagranicę w wykonaniu zaaprobowanem przez Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Spraw Zagranicznych.

Związek nasz wydał p. Dychtowiczowi list, zwracający uwagę przedsiębiorstw chemicznych na tę imprezę.

Miejski Urząd Targu Poznańskiego, Poznań, Głogowska 42, komunikuje o firmie tureckiej, która pragnie importować z Polski wyroby kauczukowe i gumowe, oraz o firmie rumuńskiej, która chce sprowadzać artykuły chirurgiczne i opatrunkowe.

W dniu 24 października r. b. w Ministerstwie Przemysłu i Handlu odbył się odczyt Dyrektora Związku, p. E. Trepki, p. t. „Możliwości eksportu polskiego do Brazylji". Prelegent, po zobrazowaniu współczesnego stanu gospodarczego Brazylji, omówił perspektywy wwozu naszych towarów. Oprócz cementu i wyrobów platerowanych, które już obecnie w pokaźnych ilościach eksportowane są z Polski do Brazylji, cały szereg innych towarów mógłby znaleźć tam nabywców. Moglibyśmy w Brazylji lokować następujące produkty chemiczne: chloran potasu, sodę, amoniak, karbid, żółty i czerwony cyjanek, błękit pruski, octan sodu, ałun chromowy, kwas winowy, kwas octowy 99%, glicerynę, biel cynkową i barwniki oraz produkty farmaceutyczne.

Dn. 17 października r. b. odbyło się posiedzenie Rady Centralnego Związku. W porządku obrad, oprócz sprawozdań ze stanu poszczególnych dziedzin życia gospodarczego, przedyskutowano gruntownie działalność Komisji Ankietowej i nowe rozporządzenia, dotyczące zaciągnięcia pożyczki i planu stabilizacyjnego.

Jedna z fabryk związkowych komunikuje nam, że ma na sprzedaż autoklaw F. Fouchéo pojemności 2.000 litrów na 6 atmosfer. Bliższe informacje — w biurze Związku.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 88 z dn. 13 października 1927 pod poz. 789 ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 października r. b. o planie stabilizacyjnym i zaciągnięciu pożyczki zagranicznej.

W Dz. Ust. Nr. 88 z dn. 13 października 1927 pod poz. 790 ukazało się Rozporządzenie Prezydenta

Rzeczypospolitej z dn. 13 października r. b. o stabilizacji złotego.

W Dz. Ust. Nr. 89 z dn. 15 października 1927 pod poz. 797 ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 października r. b. o sztucznych środkach słodzących.

W Dz. Ust. Nr. 91 z dn. 21 października 1927 ukazało się pod poz. 820 Rozporządzenie Ministra Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 10 października r. b. w sprawie zwrotu cła przy wywozie barwników.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95 „
Azotan amonowy *	103.60 „
Benzen handlowy 90%	105 „
„ czysty	120 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	700 „
„ „pro narcosi"	1.700 „
Fenol czysty	325 „
Formalina 30%	220 „
Gliceryna farmaceutyczna	465 „
„ techniczna	410 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	42.50 „

Klej kostny	285 zł.
Klej skórny	380 „
Krezole	135 „
Kwas azotowy 30° Bé. w przel. na 100% HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 150 „
„ siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	10 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca	300 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	32 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 55 „
Soda amonjakalna	28 „
„ kaustyczna	66 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,28—13,92 „
Toluen czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99. Fabr. Chem. „WOLA KRZYSZTOPORSKA" Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30, oraz
Sp. Akc. „SATURNJA", Warszawa, Marszałkowska 138, tel. 78-40.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO" Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Makuchy odolejone — kokosowy, lniany i rzepakowy:
(jako pasza dla bydła). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Oleje kokosowy, lniany, rzepakowy i rycynowy:
(do celów technicznych i spożywczych) Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE" Będzin, tel. 90.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN" Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Śrut rycynowy:
jako nawóz sztuczny). Sp. Akc. „J. D. POTOKA SYNOWIE", Będzin, tel. 90.

Wełna wiskozowa:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-49.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5
Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Wydawca: w imieniu Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu Chemicznego — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11